

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Макроекономіка»
обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Облік і аудит

Харків 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.21 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу
Протокол від 22.09.21 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 22.09.21 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління, протокол від 31.08.21 № 1

Розробники: викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач – методист Бондаренко Л.Ф.

Рецензенти:

1. Голова циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, Цимбалістова О.А.
2. Професор кафедри бізнес адміністрування, маркетингу і туризму Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, д.е.н., професор Дружиніна В.В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Макроекономіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і аудит» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Об'єкт та предмет дисципліни: об'єктом навчальної дисципліни є економічна система країни (національна економіка); предметом – механізм функціонування та розвитку економічної системи (національної економіки).

Міждисциплінарні зв'язки: ґрунтується на знаннях, отриманих під час вивчення таких дисциплін, як «Політична економія», «Вища математика», «Мікроекономіка»; забезпечує базу для засвоєння матеріалу з дисциплін «Державне регулювання економіки», «Фінанси», «Гроші і кредит», «Інвестування».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Макроекономіка як наука.
2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.
3. Ринок праці.
4. Товарний ринок.
5. Грошовий ринок.
6. Інфляційний механізм.
7. Споживання домогосподарств.
8. Приватні інвестиції.
9. Сукупні витрати і ВВП.
10. Економічна динаміка.
11. Держава в системі макроекономічного регулювання.
12. Зовнішньоекономічна діяльність.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Макроекономіка» є формування системи знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Макроекономіка» є вивчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки; набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати:

- макроекономічні закономірності, які відбивають тенденції масової поведінки на макрорівні.

- механізм встановлення та відновлення макроекономічної рівноваги, як оптимального стану макросистеми.

вміти:

- розраховувати макроекономічні показники і за їх допомогою аналізувати функціонування економічної системи;
- осмислювати економічну політику та шляхи по досягненню макроекономічної збалансованості.

1.4. Форма підсумкового контролю (екзамен).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 165 годин / 5,5 кредита ECTS.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	
Фахові компетентності (ФК)	ФК-1	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці

2. Короткий опис змісту навчальної дисципліни

Тема 1 Макроекономіка як наука

Історія макроекономіки, місце макроекономіки в системі економічних наук. Предмет макроекономіки. Макроекономічний аналіз, його методи. Функції макроекономіки

Тема 2 Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Національне рахівництво: сутність, виникнення. Показники обсягу національного виробництва. Методи обчислення ВВП Показники рівня цін.

Тема 3 Ринок праці

Зайнятість і безробіття. Неокласична і кейнсіанська теорії ринку праці Економічні і соціальні наслідки безробіття. Закон Оукена

Тема 4 Товарний ринок

Сукупний попит, його складові. Сукупна пропозиція - довгострокова і короткострокова. Макроекономічна рівновага: модель «AD-AS». Класична і кейнсіанська теорії макроекономічної рівноваги

Тема 5 Грошовий ринок

Економічна сутність, особливості і структура грошового ринку. Пропозиція

грошей. Попит на гроші. Механізм грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку, її порушення та відновлення.

Тема 6 Інфляційний механізм

Сутність інфляції, її види. Основні причини та наслідки інфляції. Зв'язок інфляції і безробіття

Тема 7 Споживання домогосподарств

Доходи, споживання та заощадження домогосподарств. Дисконтування. Кейнсіанська функція споживання. Довготривала функція споживання

Тема 8 Приватні інвестиції

Інвестиції, їх види, вплив на економіку. Інвестиційний попит. Кейнсіанська функція автономних інвестицій. Неокласична функція автономних інвестицій. Проста інвестиційна функція. Заощадження та інвестиції. Парадокс ощадливості.

Тема 9 Сукупні витрати і ВВП

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Підхід до визначення макроекономічної рівноваги - „витрати-обсяг виробництва“. Підхід „витікання-ін'єкції“. Мультиплікатор витрат. Рецесивний та інфляційний розриви.

Тема 10 Економічна динаміка

Економічне зростання, його типи. Чинники економічного зростання. Економічний розвиток. Кейнсіанська і неокласична теорії економічного зростання. Модель Солоу Макроекономічна нестабільність. Економічна криза в Україні 1990-1999 рр. Світова економічна криза 2008 - 2009 рр.

Тема 11 Держава в системі макроекономічного регулювання

Вади ринку. Економічні функції держави. Фіскальна політика як складова стабілізаційної політики держави. Монетарна політика. Соціальна політика.

Тема 12 Зовнішньоекономічна діяльність

Відкрита економіка. Зовнішньоторговельні зв'язки. Платіжний баланс. Валютний ринок, валютний курс. Зовнішньоекономічна політика, її складові.

3. Рекомендована література:

Основна література:

1. Данилович – Кропивницька М.Л. Макроекономіка: Навчальний посібник – Львів: Львів. політехніка, 2014. – 292 с.
2. Кулішов В.В. Макроекономіка: теорія і практика: Навчальний посібник – К.: Ліра – К, 2015. – 256 с.
3. Лисюк В.С. Макроекономіка: Навчальний посібник - Львів: Новий світ - 2000, 2013. – 354 с.
4. Макаренко М.І. Макроекономіка. Начальний посібник – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 216 с.
5. Макаренко М.І. Макроекономіка: Навчальний посібник– К.: Ліра – К, 2015. – 216 с.
6. Ніколаєнко С.С. Мікроекономіка і макроекономіка. Начальний посібник – Полтава: ПУЕТ, 2012. – 179 с.

7. Тарасевич В. Економічна теорія. Макроекономіка. Підручник – К.: Знання, 2012. – 208 с.

Допоміжна література:

1. Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка: за ред. Панчишина С.М. Підручник – К.: Знання, 2013. – 615 с.
2. Круш П.В. Макроекономіка та її регулювання. Навчальний посібник – К.: Каравела, 2012. – 424 с.
3. Лисюк В.С. Макроекономіка. Практикум: Навчальний посібник - Львів: Новий світ - 2000, 2013. – 354 с.
4. Маценюк Н.П. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка. Навчальний посібник – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 382 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний портал Верховної Ради України: Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

4. Засоби оцінювання здобувачів вищої освіти Питання для підсумкового контролю (екзамен):

1. Охарактеризуйте появу і розвиток макроекономіки як науки.
2. Що розуміють під національною економікою?
3. Поясніть відмінність між макроекономікою і мікроекономікою. Як вони пов'язані між собою?
4. Чому економісти будують моделі?
5. Охарактеризуйте предмет макроекономіки.
6. Назвіть основну економічну проблему і основні економічні питання.
7. Чим відрізняються позитивна і нормативна макроекономіка?
8. Що розуміють під економічною системою?
9. Назвіть суб'єкти макроекономіки.
10. Охарактеризуйте американську, японську, шведську і українську економічні системи.
11. Які рівні макроекономічного аналізу Ви знаєте?
12. Охарактеризуйте методи аналізу макроекономічних процесів.
13. Розкрийте функції макроекономіки.
14. Які макроекономічні питання обговорюють в Україні останнім часом?
15. Перелічіть основні макроекономічні показники системи національних рахунків.
16. Запишіть і поясніть формулу розрахунку ВВП за доходами.
17. Що включають в себе витрати на споживання, витрати на інвестиції, державні витрати?
18. В чому сутність національного рахівництва?
19. Чим відрізняються ВВП і ВВП? Як з ВВП вийти на ВВП?
20. Які методи вимірювання ВВП Ви знаєте?

21. Чим відрізняється особистий дохід від доходу кінцевого використання?
22. Поясніть економічний зміст кривої Лоренца, коефіцієнту Джині.
23. В чому різниця між ВВП і чистим національним продуктом (ЧНП)?
24. Дайте визначення повторного рахунку, доданої вартості.
25. Який макроекономічний показник складається тільки з факторних доходів?
26. Дайте визначення економічного циклу, назвіть причини економічних коливань.
27. Назвіть і охарактеризуйте основні фази економічного циклу.
28. Визначить матеріальну основу коротких, середніх та великих циклів.
29. Чому економічний цикл більш впливає на виробництво та зайнятість у галузях, які випускають товари довгострокового використання, ніж у галузях, які випускають товари поточного споживання?
30. Назвіть найважливіші характеристики економічної кризи.
31. Дослідити основні макроекономічні показники відповідно до їхніх циклічних властивостей.
32. Які основні причини економічної кризи в Україні в 1990-1999 роках?
33. Назвіть найсильнішу кризу західної економіки.
34. Визначить основні важелі антикризової політики держави.
35. Зробіть аналіз їхнього впливу на рівень сукупного випуску під час фаз: кризи, депресії, поживлення, підйому.
36. Які види економічних криз Ви знаєте?
37. Дайте визначення сукупного попиту та сукупної пропозиції.
38. Охарактеризуйте основні складові сукупного попиту.
39. Які фактори впливають на споживчий попит, попит держави?
40. Які фактори впливають на інвестиційний попит, попит закордону?
41. Дослідити цінові та нецінові фактори, які впливають на сукупний попит.
42. Проаналізуйте вплив нецінових факторів на криву сукупного попиту (АД).
43. Наведіть криву сукупної пропозиції і назвіть її складові відрізки.
44. Які нецінові фактори впливають на сукупну пропозицію?
45. Дайте визначення макроекономічної рівноваги.
46. Наведіть модель AD-AS.
47. Сформулюйте закон ринків Сея.
48. В чому полягає основна різниця між класичним і кейнсіанським підходами до макроекономічної рівноваги?
49. Які основні чинники споживання?
50. Дайте визначення граничної схильності до споживання, наведіть формулу розрахунку.
51. Дайте визначення середньої схильності до споживання і формулу її розрахунку.
52. Наведіть формули розрахунку середньої і граничної схильності до заощаджень.
53. Сформулюйте основний психологічний закон.
54. В чому полягає суть дисконтування? Наведіть його формулу.
55. Дайте визначення активів, їх видів.
56. Що таке ліквідність активу?

57. Дайте визначення диверсифікації.
58. Що таке інвестиції? Чим відрізняються валові і чисті інвестиції?
59. Назвіть п'ять типів інвестиційного процесу.
60. Охарактеризуйте напрями і показники ефективності у проектному аналізі.
61. За допомогою якого інструментарію здійснюють аналіз споживання?
62. Які три постулати містить функція споживання Кейнса?
63. За яких умов фірмам вигідно збільшувати обсяг капіталу? Використайте у своїй відповіді неокласичну модель інвестицій в основний капітал.
64. Демографи прогнозують, що частка населення пенсійного віку в Україні зростатиме упродовж наступних 20 років. Як згідно з моделлю життєвого циклу такі демографічні зміни впливають на рівень національних заощаджень?
65. Охарактеризуйте суть і компоненти сукупних видатків.
66. Поясніть підхід «видатки-обсяг виробництва».
67. В чому полягає суть підходу «витікання – ін'єкції»?
68. В чому суть ефекту мультиплікатора?
69. Поясніть ефект акселератора.
70. Наведіть формулу розрахунку мультиплікатора витрат.
71. Як працює механізм зрівнювання сукупних видатків на національний продукт з обсягом виготовлених товарів і послуг?
72. Як впливають на чистий експорт країни митні й немитні бар'єри інших країн, економічне зростання цих країн, зміна курсу національної валюти?
73. Дайте порівняльну характеристику рецесивного та інфляційного розривів.
74. Поясніть парадокс заощадження.
75. Чому зміни державних закупівель товарів і послуг завжди спричиняють більші мультипліковані зміни рівноважного ВВП, ніж зміни податків?
76. Охарактеризуйте позитивний вплив ринкового механізму на функціонування економіки.
77. Дайте визначення ринку.
78. Назвіть дефекти ринкового регулювання.
79. Опишіть економічні функції держави.
80. Чому виробництво суспільних благ є функцією держави? Назвіть властивості суспільних благ.
81. Чим викликана необхідність перерозподілу доходів державою?
82. Чим відрізняється директивне та індикативне планування?
83. Які теорії державного регулювання економіки Ви знаєте?
84. В чому полягає сутність концепції економічного дирижизму ?
85. Сьогодні західні розвинені країни ідуть шляхом посилення чи послаблення державного регулювання економіки?
86. Що Ви можете сказати про державне регулювання економіки в Україні?
87. Дайте визначення фіскальної політики.
88. Які основні функції виконує фіскальна політика?
89. Перелічіть основні джерела державних доходів.
90. Дайте визначення податкової системи.
91. Розкрийте, які економічні закономірності відображає крива Лаффера.

92. Назвіть інструменти фіскальної політики.
93. Перелічіть основні державні видатки і проаналізуйте їхню структуру.
94. Які Ви знаєте мультиплікатори фіскальної політики? Як вони впливають на дохід держави?
95. Дайте визначення автоматичних і дискреційних стабілізаторів. Який з дискреційних стабілізаторів Ви можете запропонувати для боротьби зі спадам?
96. Назвіть причини дефіциту державного бюджету. Які заходи може запровадити уряд для зниження бюджетного дефіциту?
97. Які види бюджетного дефіциту Ви знаєте?
98. Коли в самостійній Україні був профіцит бюджету?
99. Проаналізуйте вплив державного боргу та дефіциту бюджету на економіку.
100. Що розуміють під рефінансуванням бюджетного боргу.
101. Яка різниця між середньою і граничною податковими ставками?
102. Що таке прогресивне оподаткування і чому йому надають перевагу?
103. Дайте визначення грошового обігу.
104. Охарактеризуйте основні елементи грошової системи.
105. Дослідити структуру грошової маси.
106. Як визначають розмір грошової бази країни?
107. Дайте визначення обов'язкових банківських резервів.
108. Як впливає на грошову пропозицію депозитний мультиплікатор?
109. Від чого залежить величина грошового агрегату M1?
110. Від яких параметрів залежить пропозиція грошей?
111. Дайте визначення кредитної системи і охарактеризуйте функції Центрального банку.
112. Охарактеризуйте функції комерційних банків.
113. Проаналізуйте кейнсіанські та монетаристські погляди на грошову політику.
114. Які заходи, на Вашу думку, застосовує НБУ для стабілізації грошово-кредитної системи України в сучасних умовах?
115. Назвіть складові та характеристики грошово-кредитного ринку.
116. Назвіть інструменти монетарної політики держави.
117. Що розуміють під надлишковими резервами?
118. Охарактеризуйте грошовий попит.
119. В чому полягає суть інфляції, її причини?
120. Які соціально-економічні наслідки інфляції?
121. Охарактеризуйте типи інфляції та форми проявлення.
122. Охарактеризуйте антиінфляційну політику держави.
123. Які причини породжують міжнародний поділ праці?
124. За якими показниками оцінюють активність країни в міжнародному поділі праці?
125. Правильне чи помилкове таке твердження: “Внаслідок запровадження зовнішньоторговельних відносин країна може споживати більше, ніж здатна виробляти?”

126. Які форми інтернаціоналізації виробництва Ви можете назвати? Дайте їм характеристики.
127. Як пов'язані вивіз капіталу й інтернаціоналізація виробництва?
128. Що являє собою принцип порівняльних переваг?
129. Що Ви розумієте під "тарифними бар'єрами"? Які їхні функції в державній протекціоністській політиці?
130. Для чого потрібні офіційні резерви іноземної валюти?
131. Які заходи може здійснити уряд з метою впливу на курс національної валюти?
132. Проаналізуйте альтернативні системи валютних курсів. Які переваги і недоліки кожної із цих систем Ви бачите? Як можна вирішити проблему дефіциту платіжного балансу в умовах: золотого стандарту; Бреттон-Вудської системи; вільно плаваючих валютних курсів;
133. Дослідити умови міжнародного руху капіталів на основі моделі міжнародного руху капіталів. За яких умов посилюється приплив іноземних капіталів в національну економіку?
134. Назвіть структурні елементи зовнішньоекономічної діяльності.
135. Що Ви знаєте про ТНК?
136. Назвіть міжнародні фінансові організації і охарактеризуйте їхні функції.
137. Дайте визначення платіжного балансу.
138. Назвіть основні питання, пов'язані з макроекономічною проблемою зайнятості.
139. Дослідити структуру працездатного населення.
140. Дайте означення повної зайнятості та норми природного безробіття.
141. Дайте визначення ринку робочої сили, назвіть необхідні соціально-економічні умови його існування.
142. Чим визначається попит на робочу силу та її пропозиція?
143. Яка роль профспілкового руху в регулюванні ринку робочої сили? Чи можна вважати, що всі зміни заробітної плати є наслідком профспілкового руху?
144. Проаналізуйте тенденції трансформації сучасного ринку робочої сили.
145. Які види безробіття Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.
146. Опишіть класичний та кейнсіанський підходи до проблеми безробіття.
147. Які соціально-економічні наслідки безробіття Ви знаєте?
148. Які взаємозв'язки визначає закон Оукена?
149. Охарактеризуйте ситуацію, коли крива Оукена зсувається вгору (вниз).
150. Назвіть напрямки державного регулювання ринку робочої сили.
151. Проаналізуйте систему соціального захисту населення в умовах переходу до ринку.
152. Дайте визначення економічного зростання назвіть і поясніть його типи.
153. Які фактори економічного зростання Вам відомі? Зробіть аналіз факторів пропозиції, які впливають на характер економічного зростання.
154. Визначить непрямі фактори економічного зростання. Які з цих факторів діють в Україні в сучасних умовах?
155. Які джерела економічного зростання Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.
156. Побудуйте криву виробничих можливостей і поясніть її значення.

157. Опишіть неокласичну і неокейнсіанську моделі економічного зростання.
158. Проаналізуйте модель економічного зростання Р. Солоу.
159. Який економічний зміст має виробнича функція і параметри моделі “мультиплікатор-акселератор”?
160. Поясніть різницю між економічним зростанням і економічним розвитком.
161. Які якісні зміни в економіці і суспільстві викликає економічне зростання?
162. Чи являються інвестиції в “людський капітал» фактором економічного зростання?
163. Чим відрізняються екстенсивний та інтенсивний типи економічного зростання?
164. При якому типі економічного зростання ефективність виробництва зростає? При якому відсутній фонд нагромадження?
165. Який тип економічного зростання переважав у 80-ті роки в економіці США і в нашій країні?
166. В чому сутність концепції “нульового економічного зростання”?
167. Визначить основні передумови економічного зростання в Україні.